

**ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΕΒ,
ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ**

ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗ

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ**

**«Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΕΙΚΤΕΣ,
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ»**

17 Ιουνίου 2009, Γεννάδιος Βιβλιοθήκη

Κυρίες και κύριοι,

Στη συνάντηση αυτή θα παρουσιαστεί μία σημαντική όσο και επίκαιρη μελέτη που αφορά στην καινοτομία στην Ελλάδα. Από μόνο του το γεγονός ότι το Ίδρυμα Κόκκαλη επέλεξε να προωθήσει τη μελέτη αυτή αποδεικνύει τη διορατικότητα, αλλά και την ανησυχία του σε σχέση με το μέλλον μας. Στοιχεία που καταδεικνύουν τη σοβαρότητα η οποία διέπει την όλη λειτουργία του.

Είναι πια κοινός τόπος, ότι η χώρα μας παρουσιάζει βαθύ έλλειμμα και στον τομέα της καινοτομίας. Είναι ένα έλλειμμα που θα έπρεπε να μας πονά περισσότερο και από αυτό το περίφημο δημοσιονομικό έλλειμμα. Διότι, εδώ και πολλές δεκαετίες, στη σύγχρονη οικονομία της αγοράς, η καινοτομία είναι στενά συνδεδεμένη με την έννοια και τη δυναμική του εκσυγχρονισμού. Δηλαδή της συνεχούς προόδου, της εξέλιξης, της ανάπτυξης. Σε αντίθεση με την παραδοσιακή σχολή, που βλέπει στο κατά κεφαλήν εισόδημα τον βαθμό ανάπτυξης μίας χώρας, σημαντική μερίδα εικονοκλαστικών οικονομολόγων και κοινωνιολόγων υποστηρίζει ότι οι δείκτες της καινοτομίας είναι αυτοί που προσδιορίζουν τον οικονομικό δυναμισμό, αλλά και τον βαθμό της κοινωνικής συνοχής μίας χώρας. Και πολύ φοβούμαι ότι αυτά που θα ακούσουμε σήμερα δεν θα ηχήσουν ιδιαίτερως αισιόδοξα.

Στην Ελλάδα, η καινοτομία, όπως και η ανάπτυξη γνώσης, υστερεί. Συγκριτικά είμαστε στα κράτη που αφιερώνουν ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά του ΑΕΠ τους στην παιδεία και την έρευνα και ανάπτυξη. Το επίσημο Κράτος δεν επενδύει στην καινοτομία και οι κοινοτικά υποκινούμενες προσπάθειές του να την ενθαρρύνει, δεν απέκτησαν μεγάλη διεισδυτικότητα στην οικονομία. Οι επιχειρήσεις, με το μυαλό στην επιβίωση μέσα σε μια μικρή και περιφερειακή οικονομία, που δεν μπορεί να αναπτύξει οικονομίες κλίμακας και τεχνολογική πρωτοπορία, είναι νομοτελειακά από τις πλέον υστερούσες σε δαπάνες έρευνας σε όλη την Ευρώπη. Το ακαδημαϊκό μας σύστημα, που αποτελεί το πρωταρχικό πεδίο της ερευνητικής δραστηριότητας, δεν έχει παράγει σημαντικές καινοτομίες ή δεν έχει κατορθώσει να τις διαχύσει στην οικονομία, παρά τον όγκο των κοινοτικών πόρων που διαχειρίζεται. Το ευρύτερο περιβάλλον, εξάλλου, ένα περιβάλλον αδιαφάνειας,

διαφθοράς, αδύναμων θεσμών και αναποτελεσματικών μηχανισμών, αποθαρρύνει την πρωτοβουλία, την καινοτομία, το πνεύμα της προόδου.

Τον τελευταίο καιρό τίθεται ολοένα πιο συχνά, ολοένα πιο επιτακτικά, το ερώτημα: γιατί δεν προχωρούν οι μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα; Γιατί και οι όποιες αλλαγές είναι δειλές και όψιμες; Το ίδιο ερώτημα μπορεί να τεθεί και αλλιώς: γιατί σήμερα υστερούμε ως χώρα στην καινοτομία; Ο ελληνικός πολιτισμός διακρινόταν πάντοτε για τη ριζοσπαστική σκέψη του, τις προωθημένες αντιλήψεις του, την ικανότητά του να αμφισβητεί και να αναθεωρεί τις παραδοσιακές αποδοχές, δημιουργώντας συνεχώς νέα δεδομένα. Γιατί σήμερα υστερούμε εκεί που κάποτε πρωτοπορούσαμε;

Κυρίες και κύριοι,

Η καινοτομία σημαίνει δημιουργία. Σημαίνει επίσης και ανατροπή. Κάθε τι πραγματικά καινοτόμο οδηγεί σε νέες ατραπούς. Η καινοτομία αλλάζει τα πράγματα, αλλάζει τον τρόπο με τον οποίον λειτουργεί η οικονομία και συμπεριφέρεται η κοινωνία. Η καινοτομία λύνει προβλήματα, ταυτόχρονα όμως θέτει νέες προκλήσεις. Και η σημερινή φοβική, αβέβαιη, ανασφαλής ελληνική κοινωνία, που πλέει χωρίς τιμόνι και πυξίδα, δεν αισθάνεται ικανή να αντιμετωπίσει επί ίσοις όροις το μέλλον. Συνειδητοποιεί την ανάγκη της αλλαγής, αλλά συγχρόνως τη φοβάται. Μέσα σ' ένα τέτοιο περιβάλλον, η καινοτομία δεν βρίσκει εύφορο έδαφος. Η καινοτομία προσφέρει προστιθέμενη αξία, αλλά ταυτόχρονα εμπεριέχει ρίσκο. Μία φοβική κοινωνία όπως η δική μας, δεν αποδέχεται εύκολα την ανάληψη ρίσκου. Την αποστρέφεται. Διότι το ρίσκο προκαλεί τα κεκτημένα συμφέροντα και τις κεκτημένες αντιλήψεις. Ανάμεσα στην προοπτική της δημιουργίας και τον φόβο της ανατροπής, η κοινωνία μας έχει μάθει να επιλέγει τη συντήρηση.

Εστία της καινοτομίας είναι η ίδια η δημιουργικότητα των ατόμων και των ομάδων. Στη σημερινή Ελλάδα, όπου ευνοείται ο δημοσιούπαλληλισμός και ευδοκιμούν οι αεριτζήδες, η καινοτομία καταπνίγεται από το πελατειακό κράτος και τους συντεχνιακούς διαγκωνισμούς, μέσα στα οποία εγκλωβίζεται ο οικονομικός μας και κοινωνικός μας ορίζοντας.

Το κρίσιμο ερώτημα για τη χώρα μας είναι πώς θα αναβαθμίσουμε την καινοτομία υπερπηδώντας τα άμεσα και έμμεσα, ακούσια και εκούσια εμπόδια που έχουν χτιστεί στο αξιακό σύστημα της κοινωνίας μας.

Όπως έχει πει ο Jacques Chardonne, «ακόμη και η πιο πεζή δραστηριότητα μεταμορφώνεται όταν ο άνθρωπος δεσμεύεται προσωπικά και μακρόχρονα». Η συνεχής διαδικασία της δημιουργικής αναπροσαρμογής, που παραδοσιακά ήταν ο βασικός ρόλος της επιχειρηματικής τάξης, πνίγεται ασφυκτικά στα πλοκάμια του κρατισμού, της γραφειοκρατίας και της δαιμονοποίησης της επιχειρηματικής δράσης. Υπονομεύεται έτσι, η υγιής λειτουργία της ελεύθερης αγοράς και της πραγματικής οικονομίας, διαβρώνεται η ανάπτυξη και μαζί το μέλλον του ίδιου του συστήματος.

Στη σύγχρονη οικονομία του 21^{ου} αιώνα όμως, η καινοτομία ταυτίζεται απόλυτα με την έννοια του εκσυγχρονισμού: του νέου, του προοδευτικού, του δυναμικού. Η σύγχρονη καινοτομία απαιτεί ηγεσία, οργάνωση, πληροφόρηση, γνώση, εναρμόνιση δράσεων και στόχων, συνέπεια, ατομική πρωτοβουλία και ομαδική δουλειά.

Το μήνυμα, η προτροπή των καιρών μας είναι: τολμήστε να αλλάξετε τώρα κι αμέσως τολμήστε να αλλάξετε ξανά! Το μέλλον δεν μπορεί να προβλεφθεί, πρέπει να διαμορφωθεί. Και το μέλλον διαμορφώνεται από εκείνους που καλλιεργούν, διευρύνουν και αξιοποιούν τη γνώση. Η γνώση είναι δύναμη. Το μέλλον χαράζεται από εκείνους που θέτουν τις σωστές ερωτήσεις κι όχι από εκείνους που νομίζουν ότι κατέχουν τις απαντήσεις. Το μέλλον σφυρηλατείται από εκείνους που τολμούν να δράσουν, κι ας μην υπάρχει άλλη σιγουριά από την αβεβαιότητα.

Ο ΣΕΒ αναγνωρίζει τη δική του δυνατότητα συνεισφοράς και είναι αποφασισμένος να διευρύνει τη δραστηριότητά του για την αναβάθμιση της καινοτομικής δράσης των επιχειρήσεων. Έτσι,

δεσμεύεται να συνεργαστεί με την ερευνητική ομάδα για τη μετάφραση των ευρημάτων σε συγκεκριμένες προτάσεις εφαρμογής και σε πρόγραμμα δράσης.

Σε μία χώρα όπου το πολιτικό σύστημα παγιδεύεται στην κεκτημένη αδράνεια και αναπαράγεται μέσα από μια κρατικοδίαιτη οικονομία, η επιχειρηματική τάξη δεν έχει άλλη επιλογή παρά να τολμήσει –να καινοτομήσει. Να σχεδιάσει, να επενδύσει, να προχωρήσει μπροστά, χωρίς τις αναστολές και φοβίες που μπλοκάρουν την υπόλοιπη κοινωνία.

Η καινοτομία είναι σήμερα, περισσότερο από οποτεδήποτε άλλοτε, ο ρόλος και η ευθύνη μας.